

Agitovaný a agresivní pacient v neuropsychiatrii: umíme pracovat i s nefarmakologickými postupy?

prof. MUDr. Jan Vevera, Ph.D.

Psychiatrická klinika, Lékařská fakulta v Plzni, Univerzita Karlova

Psychiatrická klinika, Fakultní nemocnice Plzeň

S agresivním pacientem se setká téměř každý zdravotnický pracovník, a proto je nutné, aby znal pravidla deeskalace násilí. Jedná se o způsob chování a komunikace, který vede ke snížení napětí u pacienta i u ošetřujícího personálu. Prvním krokem deeskalace je vyhodnocení situace. V této fázi je prvořadá bezpečnost zdravotníka. Důležité je monitorování vlastních reakcí, zachování klidu a zjištění skutečných příčin agitovanosti a násilí. Druhým krokem je správná komunikace, která obnáší informovanost pacienta o tom, co se s ním děje a bude dít, což podporuje jeho důvěru. Podstatný je soulad mezi verbální a neverbální komunikací. Třetím krokem je vyjednávání, jehož základním cílem je změnit konfrontaci na diskusi. S pacientem potřebujeme dosáhnout shody. Pro ulehčení komunikace je vhodné zajistit pacientovi alespoň jistou míru kontroly. Použitím správného postupu deeskalace násilí dokážeme předcházet vzniku i stupňování konfliktu a vyhneme se tak traumatizaci pacienta i personálu.

Klíčová slova: agitovaný pacient, deeskalace, násilí, vyhodnocení situace, neverbální komunikace, verbální komunikace, vyjednávání.

Agitated and aggressive patient in neuropsychiatry: Are we using non-pharmacological procedures correctly?

Almost every healthcare worker meets patients with aggressive behavior, Deescalation is the way of behavior and communication which leads to a decrease of tension in the patient as well as caregivers. The first important step is an assessment of the situation. The safety of healthcare professional is essential. It is important to be aware of our own reactions, stay calm and find out real causes of agitation and violence. The second step is a correct communication based on informing patient about what happens and will happen which enhances his trust., don't give an impulsive answer and identify the reason of patient's agitation. The consistency of verbal and nonverbal communication is of most importance. The third step is a negotiation, which primary aim is to change the confrontation to the discussion. We have to reach a consensus with the patient. To facilitate communication, it is advisable to provide the patient with at least some degree of control. The proper use of the deescalation of violence can prevent escalation of the conflict and avoid a patient's traumatization.

Key words: agitated patient, deescalation, assessment of the situation, violence, nonverbal communication, verbal communication, negotiation.

Násilné chování uživatelů zdravotnické péče je důležitým, ale v očích veřejnosti přeceňovaným faktem (Nawková et al., 2012). Rovněž akademický výzkum až do konce dvacátého století věnoval mnohem více pozornosti tomu, jak často pacienti páchají násilnou činností, než jak často jsou její obětí (Vevera, 2019). V českých nemocnicích násilné chování nejčastěji vzni-

ká v důsledku snížených kognitivních funkcí. V lůžkových zařízeních především v důsledku delirantních stavů, v ambulancích pak v důsledku intoxikací. V našem sledování hospitalizovaných pacientů na Psychiatrické klinice 1. LF UK se pacienti s organickými poruchami chovali fyzicky násilně ve 14 % případů (Balíková et Vevera, 2014).

Definice pojmů

Násilí není diagnostickou kategorií. Jedná se o typ chování v mezilidské interakci, které je spojeno s různými psychopatologickými příznaky. Nejednotná terminologie se podílí na rozporuplných výsledcích při definici těchto fenoménů (Pišl et al., 2022). Skutečnost, že za násilí je označováno například přečtení SMS z partne-

prof. MUDr. Jan Vevera, Ph.D.
Psychiatrická klinika, Lékařská fakulta v Plzni, Univerzita Karlova
veverajan@gmail.com

Převzato z: Neurol. praxi. 2022;23(6):432-436

Článek přijat redakcí: 26. 6. 2022

Článek přijat k publikaci: 14. 9. 2022